

Bon vespre a totes i tots. Som el Jep Ribera, membre de ProuSal i activista històric en defensa del territori i estudiós d'aquest conflicte, i l'Alejandra Guerrero Lozada, investigadora del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona; especialitzada en conflictes de l'aigua al Delta i la conca del Llobregat.

Avui venim en nom de Batzac i pertanyem a la TAULA DEL LLOBREGAT.

La taula és una plataforma que agrupa diferents col·lectius i actors, que té com a objectiu central articular el teixit social existent a la conca, des d'entitats ecologistes, plataformes ciutadanes, centres de recerca i persones del món científic que volem promoure un espai de governança de l'aigua adaptativa, des de la participació articulada de totes i tots.

La taula articula des de l'alternativa de l'habitatge de Cal Vidal, passant per la lluita contra la incineradora a Can Mata, la intervenció de Martorell viu a l'horta de l'Anoia, la participació en la gestió pública de l'aigua a Terrassa, fins a Sos Baix Llobregat, que lluita contra el procés d'urbanització sense control i sense participació emmarcat en el Pla Director Urbanístic Metropolità (PDUM), entre d'altres.

Estem avui aquí no per casualitat, sinó perquè estem travessant una crisi global en molts àmbits de la nostra realitat: crisi climàtica, extinció massiva d'espècies, sequera, mort, genocidis televisats.

Estem avui aquí perquè l'Antropocè també s'escriu amb A d'aigua i perquè l'aigua com un bé comú, és necessari per a la sostenibilitat de la vida mateixa de totes i tots. Sofrim d'una sobreexplotació crònica de les aigües superficials i profundes a escala de país; a Catalunya ho tenim massa clar amb una sequera acumulada de més de dos anys i molta incertesa de futur.

Al Registre d'aigües de Catalunya les concessions vigents d'aprofitaments de recursos hídrics, en números rodons, són de 1000 Hm³ (10 pantans de La Baells, per entendre'ns)ⁱ. Actualment, és evident, gastem més aigua de la que tenim i sembla que, amb el canvi climàtic, ens ho haurem de fer amb menys: la major part d'estudis parlen de que disposarem d'un 30% menys d'aigua de pluja.

Ara bé, en què hem gastat aquesta concessió de 1000 Hm³?:

- 366 Hm³ per l'agricultura

- 307 Hm3 la indústria
- 102 Hm3 per la producció hidroelèctrica
- 94 ús domèstic
- 63 ús recreatiu (aquestes en groc no les diem)
- 42 ramaderia
- 19 reg públic

Volem recordar els grans números, perquè a vegades sembla que només existeixi l'aigua de boca i aquesta és una petita part de l'aigua que necessitem. A més, a part de l'aigua concessionada, cal no oblidar tampoc la que necessita la terra per sustentar la vida, per recarregar els aqüífers, per mantenir rius, terres i boscos vius en un sistema complex que també manté la resta d'animals, grans i petits.

Cal comptar que hi ha usos que tornen l'aigua a la vida i d'altres que no. Molta aigua de l'agricultura recarrega els aqüífers i molta de l'aigua que gastem als pobles retorna, depurada, als rius, o sigui, que quan pensem en usos, cal pensar també qualitativament: què se'n fa i de quina forma i si aquesta aigua retorna al cicle de la vida.

Des de la Taula del Llobregat defensem que la situació és ja molt dura i que més ho serà, o que anirà esdevenint així cada vegada més. Per tant, ens cal saber de manera clara i transparent, a cada conca, a cada bioregió quanta aigua hi ha (en superfície i en profunditat, als rius i als aqüífers), en quines condicions de contaminació es troba i la seva evolució, i llavors poder decidir de forma democràtica i participada què en volem fer d'aquesta aigua. Defensem que el problema és de governança, de decidir conjuntament què en fem d'un bé comú.

Ara bé, avui hem vingut a parlar d'aquesta concessió d'aigua a ICL que segons el nostre criteri- ens fa més mal que bé i que cal revertir. El tema

és greu i les nostres paraules responen al que diu la majoria del món científic que no està al servei de cap interès o benefici. Segons l'últim informe del comitè d'experts de canvi climàtic del 2023, l'escalfament de l'atmosfera, l'oceà i la terra a causa de la influència humana és inequívoc; els impactes d'aquest escalfament afectaran directament les reserves d'aigua terrestre i són evidència que els fenòmens extrems com les sequeres, inundacions, onades de calor i ciclons tropicals són en augment i hem de fer alguna cosa.

Estem parlant de la concessió atorgada per la Generalitat per construir, paral·lelament al col·lector de salmorres, una canonada que portarà a Súria 6,86 Hm³ any, la gairebé totalitat de l'aigua que actualment la depuradora de Manresa aboca al Cardener. Una concessió que té limitacions, ja que no funcionarà quan estem en estat d'emergència per sequera i que està obligada a respectar els cabals mínims.

Els arguments de la Generalitat per atorgar-laⁱⁱ eren que així es complirien els objectius del Pla Phoenix i per això considerava D'INTERÈS GENERAL concedir-la. El Pla Phoenix, recordem-ho, a més d'aconseguir un lucratiu augment de la producció, havia d'eliminar els runams i per fer-ho proposava dues vies: d'una banda, rebaixar l'escombrera amb la producció de sal i, per l'altra, canalitzar fins el mar el material que no es pogués aprofitarⁱⁱⁱ Proposava arribar a produir sal Vacuum (a raó de 1.500.000 T anuals)^{iv}

Aturem-nos: Actualment, estan en marxa algunes de les megaestructures necessàries per dur-lo a terme i la producció de potassa ha augmentat considerablement, però... Quanta sal Vacuum es produeix avui en dia? Ha baixat el volum total de runams al Bages en un sol quilo?

La Generalitat no ha parat de repetir que l'aigua és pel procés de producció de sal Vacuum Permeteu-nos que llegim un fragment de la

resposta que l'ACA fa, el desembre de 2020, a les al·legacions presentades a la concessió,

“És a dir, que la concessió d'aigües sol·licitada no és per procedir a la dissolució dels dipòsits salins, la restauració dels quals, a dia d'avui, i de conformitat amb el pla de restauració aprovat es durà a terme mitjançant l'aprofitament i explotació del residu salí dipositat. La concessió d'aigües sol·licitada és per a incorporar-la als processos productius els quals, junt amb les mesures de gestió dels residus miners previstes en el dit programa de restauració, permetran precisament reduir el volum de residus miners a dipositar.”

Doncs bé: el Pla Phoenix era, per dir-ho clar i català, fer volar coloms: **Nosaltres creiem que ara no es compleixen els objectius del Pla Phoenix enumerats al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, que van servir per donar aquesta concessió:**

- L'empresa dóna *ocupació directa a 1.200 persones*? Quan treball avui és eventual i subcontractat? El treball de poca qualitat augmenta el risc dels treballadors?
- Tampoc ha estat *tan ordenat el tancament de l'activitat a Sallent(...) amb la transferència de l'activitat a Súria*. Com tots recordem, Sallent va tancar a cuita-corrents després d'uns accidents no avaluats en profunditat i que nosaltres lamentem profundament.
- I molt menys encara, s'està fent *d'una manera que permeti la restauració dels dipòsits salins*. D'això millor ni parlar-ne.
- Fins ara no s'ha complert *“l'increment de la producció fins a (...) 750.000 tones l'any de Sal Vacuum d'alta puresa per planta*. On és el contracte amb Akzo que havia de comprar-la? Només hi ha una fàbrica de sal Vacuum: Quantes se n'havien de construir segons el Pla Phoenix i segons el PDU de la mineria?

Amb tot i les sentències ordenant plans de restauració i la retirada immediata del runam, tot i les condemnes penals per salinització, amb tot i tenir una denuncia a punt d'entrar al Tribunal de Justícia Europeu exigint una fiança proporcional al volum del dany causat, amb tot i la Directiva Marc de l'Aigua que parteix del principi de *qui contamina, paga* i veient com han anat les coses fins ara, més aviat ens sembla que es complirà la pitjor distòpia: ICL marxarà del nostre país deixant els treballadors sense feina i amb subsidis a càrrec de l'administració pública i immenses muntanyes de runams que salinitzaran la poca aigua que tenim al Llobregat, una costosa dessalinització que haurem de pagar entre tot@s.

No caldria prendre's seriosament la possibilitat d'un estudi imparcial que avalués noves possibilitats de desfer-se del runam salí, sense aigua dolça? No caldria, si les circumstàncies mediambientals al nostre país canvien tan substancialment, adequar també la fiança o , fins i tot, revisar la llicència mediambiental?

Doncs us demanem que, en nom de la dignitat que ens mereixem totes plegades i en vista dels incompliments reiterats demostrats per l'empresa, demaneu/ exigiu la retirada de la concessió de l'aigua de la depuradora de Manresa a ICL

ⁱ <https://www.elcritic.cat/investigacio/qui-controla-aigua-de-catalunya-189926>

<https://montsalat.cat/Prensa/Apunt%20150422.pdf>

ⁱⁱ al DOGC 8027 de desembre 2019

ⁱⁱⁱ **Apunt, Meritxell Brun, 22/04/2015** <https://montsalat.cat/Prensa/Apunt%20150422.pdf>

^{iv} <https://www.regio7.cat/economia/2014/07/10/iberpotash-garanteix-futur-pla-phoenix-50495170.html>